

UNIVERZITET U NIŠU
EKONOMSKI FAKULTET
Časopis „EKONOMSKE TEME“
Godina izlaza XLIX, br. 1, 2011., str. 97-109
Adresa: Trg kralja Aleksandra Ujedinitelja 11, 18000 Niš
Tel: +381 18 528 624 Fax: +381 18 4523 268

PROFESIJA OVLAŠĆENIH REVIZORA U REPUBLICI SRBIJI

Dr Dejan Jakšić*
Kristina Mijić, master*
Bojana Vuković, master*

Rezime: U radu su prezentovani rezultati istraživanja trenutnog stanja profesije ovlašćenih revizora u Republici Srbiji. Istraživanje je izvršeno na osnovu podataka iz javno dostupnih registara Komore ovlašćenih revizora, koja je nosilac zakonske odgovornosti za razvoj ove profesije u Republici Srbiji. Karakteristike ovlašćenih revizora koje su posmatrane u radu su: geografski raspored ovlašćenih revizora, struktura ovlašćenih revizora prema prethodnom fakultetskom obrazovanju, starosna struktura ovlašćenih revizora, struktura licenciranih ovlašćenih revizora prema revizorskim firmama i struktura nostrifikovanih profesionalnih zvanja stečenih u inostranstvu prema inostranim profesionalnim organizacijama i preduzećima za reviziju.

Ključne reči: ovlašćeni revizor, revizija

Uvod

U prethodne dve decenije se u Srbiji, po ugledu na razvijene zemlje, razvijala profesija ovlašćenih revizora koji vrše reviziju finansijskih izveštaja. Cilj revizije finansijskih izveštaja je da omogući revizoru da, na bazi sprovedenih postupaka proveri, izrazi kompetentno i nezavisno mišljenje o tome da li su finansijski izveštaji sastavljeni u skladu sa odgovarajućom pravnom regulativom koja uređuje oblast finansijskog izveštavanja. Ovaj zadatak nije nimalo lak i zahteva veliku stručnost i odgovornost budući da se na bazi verifikovanih finansijskih izveštaja donose krupne finansijske odluke. Zbog toga je, vremenom, institucionalizovana profesija ovlašćenog revizora kroz koju se revizorima nameću visoki profesionalni zahtevi u pogledu etičnosti i kvaliteta njihovog rada.

---

* Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet, Subotica; e-mail: jaksicd@ef.uns.ac.rs

* Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet, Subotica; e-mail: mijick@ef.uns.ac.rs

• Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet, Subotica; e-mail: bojanavuk@ef.uns.ac.rs

UDK 657.6-051; Pregledni rad;

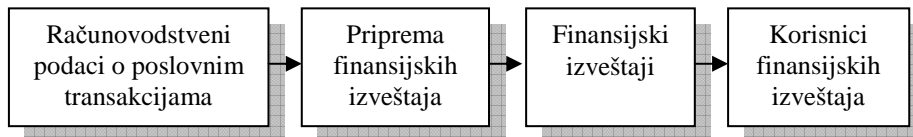
Primljeno: 19.10.2010. Prihvaćeno: 03.02.2011.

Nivo razvijenosti revizije finansijskih izveštaja u Republici Srbiji može se posmatrati kroz prizmu stanja profesije ovlašćenih revizora koja predstavlja nosioce procesa izvođenja i organizacije revizije finansijskih izveštaja. Zbog toga su u ovom radu, na osnovu raspoloživih podataka iz javno dostupnih registara o ovlašćenim revizorima, sagledane glavne karakteristike ovlašćenih revizora i na osnovu toga su izvedeni zaključci o stanju profesije.

1. Potreba za nezavisnom verifikacijom finansijskih izveštaja

U cilju razumevanja potrebe za revizijom finansijskih izveštaja u poslovnom svetu, možemo poći od prikaza procesa nastajanja i prezentacije računovodstvenih informacija krajnjim korisnicima:

Prikaz 1. Prenos računovodstvenih informacija

Izvor: (American Accounting Association 1972, 25)

Primaran cilj ovog komunikacionog procesa je konvertovanje računovodstvenih podataka u korisne računovodstvene informacije o finansijskom položaju preduzeća, rezultatima poslovanja i novčanim tokovima, i prenošenje tih informacija od lica koja pripremaju finansijske izveštaje ka krajnjim korisnicima tih izveštaja. Korisnici finansijskih informacija mogu se posmatrati kao eksterni ili interni.

Kategorija internih korisnika uključuje menadžment, računovođe i interne revizore. Svi su oni direktno uključeni u poslovni proces i u ostvarivanje ciljeva preduzeća, i spremni su da se oslone na interno generisane finansijske informacije. Iako eksterni korisnici imaju različite potrebe, oni se mogu generalno kategorisati kao: vlasnici preduzeća, investitori (potencijalni ulagači kapitala u preduzeće), kreditori (banke), poslovni partneri (kupci, dobavljači), analitičari, organizacije koje nadgledaju finansijske informacije, kao što su vladine agencije ili berze i organi koji vrše kontrolu primene zakona, kao što je finansijska policija i sl.

Intelektualne aktivnosti korisnika u procesu prihvatanja računovodstvenih i finansijskih informacija usmerene su na dva cilja:

- 1) razumevanje informacionog sadržaja, i
- 2) vrednovanje kvaliteta dobijenih informacija.

Revizija se javlja kao korisna funkcija za podršku korisnicima u ostvarenju drugog od dva gore navedena cilja. Zadatak revizije nije da daje svoju interpretaciju finansijskih izveštaja, već da svojim nezavisnim mišljenjem poveća

Profesija ovlašćenih revizora u Republici Srbiji

---

njihovu sigurnost, tj. da je ono što je dato u finansijskim izveštajima istinita i objektivna realnost datog preduzeća.

U komunikacionom procesu postoje nekoliko značajnih razloga koji stvaraju potrebu za verifikacijom finansijskih izveštaja. To su (American Accounting Association 1972, 25):

- 1) konflikt interesa,
- 2) posledice,
- 3) kompleksnost, i
- 4) udaljenost.

Konflikt interesa

Proces nastanka finansijskih izveštaja nosi sa sobom inherentan rizik da će u lancu prenosa informacija doći do njihove deformacije. Između menadžmenta preduzeća i korisnika finansijskih izveštaja postoji potencijalni konflikt interesa koji je posledica ambivalentnosti menadžerskih funkcija. S jedne strane, finansijski izveštaji su najčešće jedini izveštaji koje eksterni subjekti koji su zainteresovani za poslovanje preduzeća dobijaju. Vlasnici preduzeća, na osnovu uvida u finansijske izveštaje, ne donose samo odluku o (re)alokaciji kapitala, već i o sudbini menadžmenta. Zato je za menadžment bitno da ih finansijski izveštaji predstave u što boljem svetlu. S druge strane, menadžment kontroliše celokupni računovodstveni proces u preduzeću, od primarnog obuhvatanja poslovnih transakcija do kreiranja finansijskih izveštaja. On ima mogućnost da kroz razne oblike formalnih i neformalnih uticaja formira finalne produkte računovodstvenog procesa u skladu sa svojim interesima.

Posledice

Korisnici finansijskih izveštaja (vlasnici preduzeća, investitori, kreditori, poslovni partneri i drugi) donose odluke o nastavku svojih poslovnih odnosa sa preduzećem na osnovu saznanja iz finansijskih izveštaja. Ove odluke imaju značajne ekonomske posledice po njihove donosioce. Kvalitetni zaključci ne mogu biti doneti na osnovu pogrešnih premisa. Korisnici izveštaja su stoga spremni da odvoje određena novčana sredstva za eksternu verifikaciju finansijskih izveštaja, jer će time dobiti povećanu sigurnost da su informacije na kojim temelje svoje strateške odluke oslobođene proizvoljnosti, pristrasnosti i nepotpunosti.

Kompleksnost

Procesi prevođenja poslovnih transakcija u računovodstvene informacije su kompleksni, pa je korisnicima tih informacija, ponekad čak i nemoguće, da sami direktno procene kvalitet dobijenih informacija. Vrednovanje verodostojnosti informacija zahteva viši nivo stručnosti od onog koji poseduje prosečan korisnik finansijskih izveštaja. Kompleksnost transakcija i njihovog računovodstvenog obuhvata ima još jednu negativnu posledicu. Ona povećava verovatnoću grešaka. U

takvim okolnostima, revizijski proces se javlja kao prirodan odgovor. Ako je revizija izvedena od strane kompetentnih pojedinaca, onda nije ni neophodno da korisnici izveštaja sami vrše verifikaciju kvaliteta računovodstvenih informacija, pogotovu što su revizori u stanju da razumeju sve složene transakcije i računovodstvene postupke.

Udaljenost

Korisnik finansijskih izveštaja može biti sprečen da izvrši direktnu verifikaciju zbog objektivnog ograničenja koje postoji u formi udaljenosti od poslovnih transakcija i procesa njihovog računovodstvenog obuhvatanja. Moguće je da su korisnici izveštaja geografski udaljeni od preduzeća koje izveštava o svom poslovanju, da nemaju pravne mogućnosti da uđu kad god poželeva u preduzeće i da vrše provere ili da im je jednostavno neracionalno da troše svoje vreme i novac da sami vrše provere. Jedino što korisniku preostaje je da poveruje u kvalitet prezentovanih informacija, ili da se pouzda u pomoć treće strane u procesu determinacije kvaliteta računovodstvenih informacija.

2. Profesionalna odgovornost revizora

U svetu je revizija prihvaćena kao posao koji zahteva visoku profesionalnost u radu. Sam termin „profesionalan” može da ima više tumačenja od kojih se dva mogu smatrati najznačajnijim. Po prvom shvatanju, profesionalac se može definisati kao suprotnost terminu amater. Amater nije plaćen za posao koji radi ili uslugu koju pruža, već se samoinicijativno angažuje iz čistog zadovoljstva. Sa druge strane, profesionalac veže svoju egzistenciju za posao koji obavlja, budući da za njega dobija novčanu nadoknadu. Ovako shvatanje profesionalizma je uobičajeno, mada je nedorečeno i preširoko shvaćeno.

Drugi način shvatanja profesionalnosti je da ona predstavlja „stepen odgovornosti, mudrosti i brige za društvenu dobrobit, koja se najčešće ne zahteva niti se nalazi kod drugih zanimanja koja se ne nazivaju profesijom.” (Magill, Previts 1991, 4) Od profesionalca se očekuje da u određenim situacijama kada se javi konflikt interesa pojedinca i profesije, u sebi nadvlada porive za ličnim dobitkom i zastupa interese šire društvene zajednice. To od profesionalca zahteva, pored visokih stručnih kvalifikacija u pružanju usluga, i visoke moralne kvalitete koji se moraju negovati u okviru profesije.

Revizija zadovoljava obe definicije profesije. Obaveza prema javnom interesu za svakog profesionalca je osnovna motivacija kvalitetnog rada i održavanja kompetentnosti. Da bi pojedinac mogao postati član profesije, on mora da ispunjava standarde obrazovanja i iskustva koje profesionalna organizacija propisuje. U protivnom, može biti izložen disciplinskim postupcima koji ga iz profesije mogu udaljiti. Javno poverenje revizori su stekli i održali svojim radom. Za revizore je poverenje javnosti od posebnog značaja. Proizvod revizije za javnost

Profesija ovlašćenih revizora u Republici Srbiji

---

je verifikacija finansijskih izveštaja. Bez poverenja javnosti u izveštaj revizije, funkcija revizije bila bi beskorisna i besciljna.

Predstavnici profesije revizije su ovlašćeni revizori. Prema važećoj zakonodavnoj regulativi u Republici Srbiji, zahteva se da „reviziju finansijskih izveštaja obavljaju lica koja imaju profesionalno zvanje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, odnosno ovlašćeni revizori koji imaju licencu za rad na poslovima revizije finansijskih izveštaja, zaposleni su u preduzeću za reviziju i članovi su Komore ovlašćenih revizora.” (Zakon o računovodstvu i reviziji 2006, 2009, član 34.)

Profesionalno zvanje „ovlašćeni revizor” u Republici Srbiji može da stekne lice koje ima „visoku školsku spremu, radno iskustvo na poslovima eksterne revizije finansijskih izveštaja ili interne revizije u trajanju od tri godine, odnosno tri godine radnog iskustva kao rukovodilac na poslovima računovodstva, položen ispit za sticanje ovog profesionalnog zvanja i koje nije osuđivano za krivična dela koja ga čine nedostojnim za obavljanje ovih poslova.” (Zakon o računovodstvu i reviziji 2006, 2009, član 4.)

Ovlašćeni revizor u revizijskoj firmi ima primarnu odgovornost za reviziju finansijskih izveštaja i obično je u direktnom kontaktu sa komitentom. Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji, ovlašćeni revizor je „nezavisno profesionalno lice koje obavlja reviziju i odgovara za pravilnost obavljanja revizije, sastavljanje izveštaja o reviziji i izražavanje revizorskog mišljenja u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i zakonom.” (Zakon o računovodstvu i reviziji 2006, 2009, član 4.)

3. Uloga i nadležnosti Komore Ovlašćenih Revizora u unapređenju profesije

U Republici Srbiji je dugo godina postojalo samo jedno profesionalno udruženje koje je okupljalo računovođe i revizore – Savez računovođa i revizora Srbije. Međutim, Zakonom o računovodstvu i reviziji iz 2006. godine osnovana je Komora ovlašćenih revizora na koju su preneti ovlašćenja staranja o profesiji ovlašćenih revizora, a profesionalna zvanja u oblasti računovodstva su ukinuta. Komori ovlašćenih revizora su u nadležnost preneti sledeći poslovi: (Zakon o računovodstvu i reviziji 2006, 2009, član 51.)

- 1) Komora prati primenu Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, Međunarodnih standarda revizije, Međunarodnih standarda kontrole kvaliteta i Kodeksa etike za profesionalne računovođe;
- 2) Komora prati proces harmonizacije računovodstvene i revizorske regulative sa međunarodnom profesionalnom regulativom;
- 3) Komora donosi program, vrši obuku kandidata, organizuje ispite i izdaje sertifikate za sticanje profesionalnih zvanja, kao i pravila za kontinuirano profesionalno usavršavanje, u skladu sa međunarodnim zahtevima za profesionalno osposobljavanje i zakonom;

- 4) Komora izdaje, produžava i oduzima licence za obavljanje poslova revizije finansijskih izveštaja ovlašćenim revizorima;
- 5) Komora utvrđuje kriterijume i vrši nostrifikaciju profesionalnih zvanja stečenih u inostranstvu;
- 6) Komora vrši proveru kvaliteta obavljenih revizija i dr.

Članovi Komore su ovlašćeni revizori koji su zaposleni u preduzeću za reviziju i ovlašćeni interni revizori, kao i preduzeća za reviziju.

Iz nadležnosti Komore ovlašćenih revizora proističe obaveza i potreba vođenja sledećih registara:

- 1) Registar preduzeća za reviziju;
- 2) Registar izdatih licenci ovlašćenim revizorima za obavljanje poslova revizije finansijskih izveštaja;
- 3) Registar izdatih sertifikata za profesionalno zvanje „ovlašćeni interni revizor”;
- 4) Registar izdatih sertifikata za profesionalno zvanje „ovlašćeni revizor”;
- 5) Registar nostrifikovanih profesionalnih zvanja koja su stečena u inostranstvu. (4, član 1.)

Ovi registri su javno dostupni na sajtu Komore ovlašćenih revizora i omogućuju uvid u trenutno stanje profesije ovlašćenih revizora u Republici Srbiji.

4. Karakteristike profesije ovlašćenih revizora u Srbiji

Prema podacima koji su javno dostupni i nalaze se u registrima koje vodi Komora ovlašćenih revizora, u Republici Srbiji ima ukupno 181 ovlašćeni revizor. U radu su posmatrane sledeće karakteristike populacije ovlašćenih revizora u Republici Srbiji:

- 1) geografska struktura ovlašćenih revizora,
- 2) struktura ovlašćenih revizora prema prethodnom fakultetskom obrazovanju,
- 3) starosna struktura ovlašćenih revizora,
- 4) struktura licenciranih ovlašćenih revizora prema revizorskim firmama i
- 5) struktura nostrifikovanih profesionalnih zvanja stečenih u inostranstvu prema inostranim profesionalnim organizacijama i preduzećima za reviziju.

4.1 Geografska struktura ovlašćenih revizora

Naredna tabela prikazuje geografsku strukturu ovlašćenih revizora u Republici Srbiji:

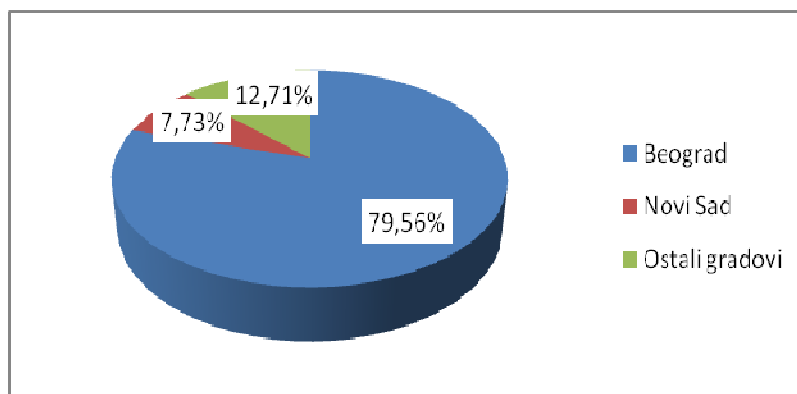
Profesija ovlašćenih revizora u Republici Srbiji

Tabela 1. Pregled ovlašćenih revizora registrovanih u Republici Srbiji prema gradovima

Grad	Broj ovlašćenih revizora
1. Beograd	144
2. Novi Sad	14
3. Zrenjanin	4
4. Subotica	4
5. Niš	3
6. Podgorica, Crna Gora	3
7. Kragujevac	2
8. Ivanjica	1
9. Stara Pazova	1
10. Inđija	1
11. Vrnjačka Banja	1
12. Požarevac	1
13. Čačak	1
14. Sremska Mitrovica	1
Ukupno (1 do 14)	181

Izvor: Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, *Registar izdatih licenci ovlašćenih revizorima za obavljanje poslova revizije finansijskih izveštaja*, www.kor.rs

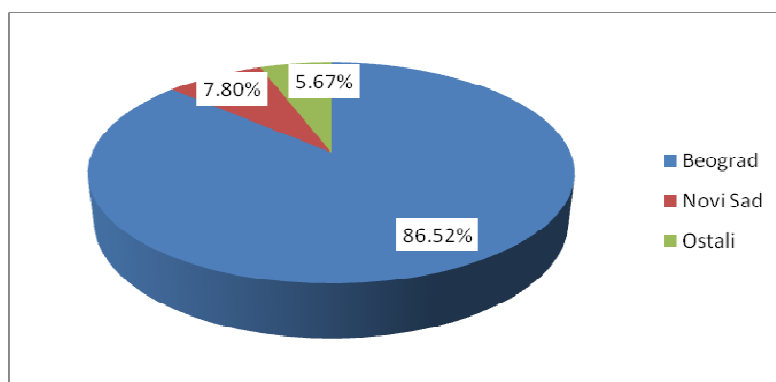
Prikaz 2. Struktura ovlašćenih revizora registrovanih u Republici Srbiji prema gradovima

Iz tabele i grafikona je uočljivo da najveći broj ovlašćenih revizora živi u Beogradu (njih 79,56%). U Novom Sadu živi 7,73% ovlašćenih revizora, a preostali deo ovlašćenih revizora ima udeo od 12,71%. Iz podataka je uočljiva koncentracija ovlašćenih revizora u glavnom gradu. Ova nesrazmera je još očiglednija ako se podaci iz Republike Srbije uporede sa podacima o ovlašćenim revizorima Republike Slovenije, u kojoj 29,03% ovlašćenih revizora živi u glavnom gradu Ljubljani (7). Podaci su još porazniji ako se uzmu u obzir samo

licencirani ovlašćeni revizori. Naime, u Republici Srbiji van Beograda i Novog Sada ima svega 5,67% licenciranih ovlašćenih revizora.

Prikaz 3. Struktura licenciranih ovlašćenih revizora u Republici Srbiji prema gradovima

4.2 Struktura ovlašćenih revizora prema prethodnom fakultetskom obrazovanju

Član 2 Zakona o računovodstvu i reviziji i član 2 Pravilnika o uslovima za izdavanje sertifikata o sticanju profesionalnog zvanja ovlašćeni revizor i ovlašćeni interni revizor koji se bave prethodnim uslovima za profesionalna zvanja zahtevaju visoku stručnu spremu, ali ne ograničavaju sticanje zvanja ovlašćenog revizora na određene vrste fakultetskog obrazovanja. I pored toga, ovlašćeni revizori su uglavnom završili Ekonomski fakultet (tabela 2):

Tabela 2. Struktura ovlašćenih revizora u Republici Srbiji prema fakultetskom obrazovanju

Završen fakultet	Broj ovlašćenih revizora
1. Ekonomski fakultet	175
2. Pravni fakultet	5
3. Ekonomsko-pravni fakultet	1
Ukupno (1 do 3):	181

Izvor: Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, Registar izdatih licenci ovlašćenih revizorima za obavljanje poslova revizije finansijskih izveštaja, www.kor.rs

4.3 Starosna struktura ovlašćenih revizora

Značajnu karakteristiku populacije ovlašćenih revizora čini i njena starosna struktura koja je prikazana u narednoj tabeli:

Profesija ovlašćenih revizora u Republici Srbiji

Tabela 3. Starosna struktura ovlašćenih revizora u Republici Srbiji

Godine života	Broj ovlašćenih revizora
Od 20 do 29	7
Od 30 do 39	55
Od 40 do 49	25
Od 50 do 59	49
Preko 60	45
Ukupno	181

Izvor: Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, *Registar izdatih licenci ovlašćenih revizorima za obavljanje poslova revizije finansijskih izveštaja* www.kor.rs

Na osnovu uvida u raspoložive podatke registara Komore ovlašćenih revizora, utvrđeno je da prosečna starost ovlašćenih revizora u Republici Srbiji iznosi 50 godina, najmlađi ovlašćeni revizor ima 27 godina, a najstariji 88 godina.

4.4 Struktura licenciranih ovlašćenih revizora prema revizorskim firmama

Od ukupnog broja ovlašćenih revizora, njih 141 je licencirano za rad u revizorskim firmama. U narednoj tabeli dat je pregled licenciranih ovlašćenih revizora prema preduzećima za reviziju.

Tabela 4. Pregled licenciranih ovlašćenih revizora u Republici Srbiji prema preduzećima za reviziju

Broj licenciranih ovlašćenih revizora	Preduzeće za reviziju
12	KPMG
10	Deloitte
8	PricewaterhouseCoopers, BDO
7	Moore Stephens revizija i računovodstvo
6	Auditor, Privredni savetnik-revizija
5	Ernst&Young, Grant Thornton Revizit, Euroaudit
4	Revizija plus pro, DST-Revizija, Vinčić, Baker tilly WB revizija
3	DIJ audit, Confida-Finodit, Stanišić-audit, Pan revizija, EKI revizija, IEF, Srboaudit, Konsultant-revizija, LB-REV, Focus team revizija, Alfa-Revizija
2	MDM Revizija, SBV Janković, Vizura audit, Revizija, Fineks S.J.
1	Stanojević auditing, Auditing, Dil audit, HLB auditing&consulting, MC Global audit, Milinković audit, Finrevizija, Savica, Nova revizija, Libra audit

Izvor: Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, *Registar izdatih licenci ovlašćenih revizorima za obavljanje poslova revizije finansijskih izveštaja*, www.kor.rs

Kako se i očekivalo, prethodna tabela pokazuje da najviše licenciranih ovlašćenih revizora imaju najveća preduzeća za reviziju, pre svega tzv. međunarodne revizorske firme.

4.5 Struktura nostrifikovanih profesionalnih zvanja stečenih u inostranstvu

Prema članu 1. Pravilnika Komore ovlašćenih revizora o uslovima za nostrifikaciju profesionalnih zvanja stečenih u inostranstvu, Komora ovlašćenih revizora vrši nostrifikaciju profesionalnih zvanja „ovlašćeni revizor“ i „ovlašćeni interni revizor“ a koje su izdate od strane sledećih inostranih organizacija i organa:

- 1) Asocijacija sertifikovanih ovlašćenih revizora;
- 2) Institut ovlašćenih revizora Engleske i Velsa;
- 3) Institut ovlašćenih revizora Škotske;
- 4) Institut ovlašćenih revizora Irske;
- 5) Kanadski institut ovlašćenih revizora;
- 6) Ministarstvo finansija Ruske Federacije;
- 7) Američki institut ovlašćenih javnih računovođa;
- 8) Statutarni savet ovlašćenih revizora;
- 9) Wirtschaftsprüferkammer;
- 10) Australijsko društvo ovlašćenih revizora;
- 11) Institut ovlašćenih revizora Australije;
- 12) Institut internih revizora;
- 13) Red stručnih računovođa.

Prema podacima koji su javno dostupni u Registru nostrifikovanih profesionalnih zvanja koja su stečena u inostranstvu, koji vodi Komora ovlašćenih revizora u skladu sa dodeljenim nadležnostima, u prethodnom periodu izvršena je nostrifikacija 29 sertifikata profesionalnih zvanja stečenih u sledećim inostranim profesionalnim organizacijama:

Tabela 5. Pregled profesionalnih zvanja stranih profesionalnih organizacija nostrifikovanih od strane Komore ovlašćenih revizora

Strana profesionalna organizacija	Broj ovlašćenih revizora
1. The Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)	21
2. American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)	6
3. The Institute of Chartered Accountants in Australia (ICAA)	1
4. The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW)	1
Ukupno (1 do 4)	29

Izvor: Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, Registar nostrifikovanih profesionalnih zvanja koja su stečena u inostranstvu, www.kor.rs

Profesija ovlašćenih revizora u Republici Srbiji

Kao što se iz tabele može videti, najveći broj profesionalnih zvanja koji su nostrifikovani izdala je profesionalna organizacija ACCA.

Interesantno je i sagledati u kojim revizorskim firmama su licencirani ovlašćeni revizori koji su nostrifikovali profesionalna zvanja:

Tabela 6. Pregled nostrifikovanih profesionalnih zvanja stranih profesionalnih organizacija prema revizorskim firmama

Preduzeće za reviziju	ACCA	AICPA	ICAA	ICAEW	Ukupno ovlašćenih revizora
1. KPMG	7			1	8
2. PricewaterhouseCoopers	3		1		4
3. Deloitte		4			4
4. Ernst&Young	3				3
5. BDO		1			1
6. EKI revizija		1			1
7. Pan revizija	1				1
8. Revizori bez licenci	7				7
Ukupno (1 do 8)	21	6	1	1	29

Izvor: Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, Registar nostrifikovanih profesionalnih zvanja koja su stečena u inostranstvu, www.kor.rs

Može se uočiti da ovlašćeni revizori sa nostrifikovanim profesionalnim zvanjima u najvećoj meri rade u revizorskim firmama tzv. velike četvorke (Deloitte, KPMG, PricewaterhouseCoopers, Ernst&Young), te da su osim Deloitte-a u kojem su zaposleni isključivo ovlašćeni revizori koji su profesionalna zvanja stekli u SAD od strane profesionalne organizacije AICPA, ostale tri međunarodne revizorske firme su licencirale revizore koji su uglavnom stekli profesionalna zvanja u Velikoj Britaniji od strane profesionalne organizacije ACCA.

Takođe, interesantno je primetiti da prosečna starost lica koja su nostrifikovala certifikat iznosi 35 godina što je značajno manje od prosečne starosti ovlašćenih revizora u Republici Srbiji koja prema istraživanju iznosi 50 godina.

Zaključak

Na osnovu raspoloživih podataka, možemo zaključiti da je računovodstveno-revizorska profesija u Republici Srbiji relativno slabo razvijena. Računovodstvena zvanja su ukinuta, a zvanje „ovlašćenog revizora” ima svega 181 osoba što je svakako malo, posebno ako se upoređi sa drugim zemljama i regionom (npr. u Republici Sloveniji ima 217 ovlašćenih revizora i 310 registrovanih revizora (Slovenački institut za reviziju), u Republici Srpskoj ima 174 ovlašćeni revizor (Saveza računovođa i revizora Republike Srpske), a u Republici Hrvatskoj

ima 520 ovlašćenih revizora (Hrvatska revizorska komora), iako su ove teritorije značajno manje po broju stanovnika od Republike Srbije). Geografski gledano, revizijska profesija je skoncentrisana u Beogradu i donekle u Novom Sadu što je, iako nije iznenađujuće, ipak nepovoljno. Najveći broj ovlašćenih revizora radi u najvećim, tzv. međunarodnim revizijskim firmama. Ove firme prednjače i u angažovanju ovlašćenih revizora koji imaju međunarodno iskustvo koje je potvrđeno kroz nostrifikaciju profesionalnih zvanja koje su revizori u inostranstvu. Posmatrajući proces nostrifikovanja profesionalnih zvanja, može se primetiti i slaba saradnja profesionalnih organizacija u regionu. Naime, uočljiv je problem međusobnog priznavanja profesionalnih zvanja sa državama u okruženju, iako ne postoje jezičke barijere, a razlike u zakonodavnim rešenjima kojim se uređuje oblast računovodstva i revizije nisu tolike da bi predstavljale ozbiljnu prepreku u unapređenju procesa međusobnog priznavanja profesionalnih certifikata.

Literatura

1. American Accounting Association – The Committee on Basic Auditing Concepts (1972) A Statement of Basic Auditing Concept, Accounting Review – Supplement, Sarasota.
2. Andrić, M., Krsmanović, B., Jakšić, D. (2009) *Revizija – teorija i praksa*. Subotica: Ekonomski fakultet.
3. Hrvatska revizorska komora, *Registar ovlašćenih revizora*. Internet sajt www.revizorska-komora.hr, pristupljeno dana 20.08.2010. godine.
4. Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, *Pravilnik o upisu u registre Komore ovlašćenih revizora, sadržini i načinu vođenja registara*. Internet sajt www.kor.rs, pristupljeno dana 20.08.2010. godine.
5. Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, *Registar izdatih licenci ovlašćenih revizorima za obavljanje poslova revizije finansijskih izveštaja*. Internet sajt www.kor.rs, pristupljeno dana 20.08.2010. godine.
6. Komora ovlašćenih revizora Republike Srbije, *Registar nostrifikovanih profesionalnih zvanja koja su stečena u inostranstvu* Internet sajt www.kor.rs, pristupljeno dana 20.08.2010. godine.
7. Magill, T. H., Previts, J. G. (1991) *Professional Responsibilities - An Introduction*. Cincinnati: South-Western Publishing Co.
8. Saveza računovođa i revizora Republike Srpske, *Registar ovlašćenih revizora Republike Srpske*. Internet sajt, www.srrrs.org, pristupljeno dana 20.08.2010. godine.
9. Slovenski institut za reviziju, *Registar ovlašćenih revizora Republike Slovenije*. Internet sajt www.si-revizija.si, pristupljeno dana 20.08.2010. godine.
10. Zakon o računovodstvu i reviziji, ("Sl. glasnik RS", br. 46/2006 i 111/2009).

**PROFESSION OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS
IN THE REPUBLIC OF SERBIA**

Abstract: This paper presents a research on current state of “certified public accountants” profession in Republic of Serbia. Research has been carried out based on data from public registers of the Certified Auditor’s Chamber, which is a carrier of legal responsibilities for the profession in Republic of Serbia. Characteristics of certified public accountants (CPA’s) which were investigated are: a geographic structure of CPA’s, university education background of CPA’s, a structure of licensed CPA’s according to audit firms, as well as a structure of recognized foreign professional titles according to professional organizations who issued them and audit firms.

Key words: certified public accountants, audit.